

dence in each case for the next drawing conclusions and adoption of decisions. The court evaluates the evidence for its internal conviction, based on a comprehensive, complete and objective examination of the case in their entirety, guided by law.

Evaluation of evidence is the criterion for making the right decision, as the judgment is the most important act of justice designed to ensure the protection guaranteed by the Constitution of Ukraine the rights and freedoms of man and citizen and the implementation of the Fundamental Law of Ukraine proclaimed the rule of law, as stated in the resolution including the Supreme Court of Ukraine of 18 December 2009 № 14 «On judgment in a civil case».

The theoretical basis for the study were scientists and lawyers work in the field of evidence: V.F. Boyko, Yu.M. Hroshevoho, S.V. Kurylova, B.T. Matyushyna, T.V. Stepanovoyi, A.I. Trusova, M.K. Treushnikova V.V. Babenko, A.J. Wyszynski, A.G. Kovalenko, L.M. Nikolenko, I.V. Reshetnikov and others. However, despite the importance of ideas, grounded in the works of these scholars should be noted that practical aspects as evaluation of evidence requiring further development and concretization of economic and procedural activities.

Proper assessment of the evidence by the court is important for making legitimate and reasonable judgment. Evaluation of forensic evidence – is not only a logical operation, but also an element of the whole process of proving that settled norms of procedural law. Due to the fact that the evaluation of evidence includes such components as mental activities of knowledge – he is endowed with a subjective factor that could adversely affect the principle of objectivity of the proceedings.

Key words: *proof, evidence, proceedings, assessment of evidence.*

УДК 346.3:347.4

С.В. Терещенко

ДОГОВІР ЯК ПІДСТАВА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Здійснено аналіз наукових досліджень концесійного договору та обґрунтовано авторську позицію щодо господарсько-правового та цивільно-правового регулювання відносин, що виникають на його підставі. Визнано потенціал ЦК України недостатнім для відображення всієї багатоаспектності концесійно-договірних відносин.

Ключові слова: *державно-приватне партнерство, господарсько-правове регулювання, цивільно-правове регулювання.*

Постановка проблеми. Україна обирає сучасні технології господарювання й тому перед підприємствами постає вкрай актуальне питання про обізнаність щодо особливостей нових договірних форм партнерства представників бізнесу та влади.

За недовгу історію вивчення в нашій країні державно-приватного партнерства дослідникам не вдалося сформуванню завершеного уявлення про правову природу договору як підставу виникнення партнерства. Для

того, щоб скласти своє уявлення маємо зважати на відмінність у тлумаченні авторами відтінків окремо-галузевого регулювання концесійно-договірних відносин. Відмінність у тлумаченні є принциповою у вирішенні важливих питань практичної реалізації прав та виконання зобов'язань партнерами. Зокрема, саме поняття «державно-приватне партнерство» (далі – ДПП), договір концесії та інші договірні форми партнерства вивчають представники галузей господарського права, адміністративного права, цивільного права та інших. Але різногалузевий підхід до вивчення проблеми та дискусії, що точаться навколо нього, не несуть значної загрози для «авторитету» будь-якої галузі права. Важливо, аби вони були обґрунтованими та зрозумілими для прояснення підприємцям сутності договорів ДПП та вимог до них.

Водночас неоднозначність законодавчих положень щодо визначення природи та умов цього договору унеможливує встановлення переваг та недоліків господарсько-правового режиму партнерства. У складі договірної механізми реалізації ДПП залишається відкритою низка юридично значущих питань про елементи механізми, процедури реалізації типових вимог тощо. На умовах договору негативно відбивається те, що умови участі в конкурсі та підтвердження перемоги в ньому претендентів у партнері прописані із суттєвими суперечностями.

Використання договірної механізми реалізації ДПП в Україні зазвичай зведено до розробки вимог, зобов'язань та умов їх виконання з оформленням домовленостей про концесію.

Водночас важливе місце в комплексі договорів, позначених законодавцем «у межах державно-приватного партнерства» посідають ніяк не поійменовані домовленості про угодоспроможність партнерів, стратегію партнерства тощо. Відсутність узагальненого поняття договору в межах ДПП також призводить до невизначеності його в існуючому правовому полі й тому позбавляє необхідної чіткої правової формалізації зобов'язального складу відношень ДПП, що призводить до виникнення проблем у правозастосовній практиці.

Отже, актуальність розгляду договору концесії як підстави реалізації ДПП обумовлена незавершеністю визначення механізми реалізації ДПП, головне місце в якому посідає важливий елемент, що має назву «договір».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основна частина дослідників з обраної проблематики – це представники науки господарського права. Зокрема, окремі аспекти доцільності запровадження ДПП в Україні висвітлювали Г.Л. Знаменський, О.М. Вінник, В.А. Устименко, Д.В. Задихайло, О.В. Шаповалова, В.С. Мілаш, Р.А. Джабраїлов, О.А. Зуєва, О.Д. Сиротюк, Д.В. Шликов, Г.С. Пілігрим, А.В. Макаренко та інші.

Більшість дослідників обраної проблематики зосереджувала свою увагу на окремих договорах. Наприклад, договорі оренди державного та комунального майна – Д.В. Шликов, договору концесії – О.А. Зуєва, Г.С. Пілігрим, Л.М. Гончарук, А.В. Макаренко та інші.

Але договори концесії та інші договірні форми ДПП досліджували також представники науки цивільного права І.В. Спасибо-Фатеева, Я.О. Золоєва, Л.М. Гончарук та інші.

Предметом дослідження Л.М. Гончарука було цивільно – правове регулювання відносин, що виникають на підставі договору концесії. Тобто автор досліджував нормативно – правові акти та інші правові документи, що регламентують концесійні відносини, практику їх застосування, відповідні доктринальні теорії концесійних відносин в аспекті не господарського права, а в площині іншої галузевої приналежності, а саме – цивільного права.

І хоча раніше (на аналітичному рівні) уже були обґрунтовані положення, відповідно до яких концесійний договір розглядався як різновид господарських договорів, але сучасна теорія концесійного договору все ще далека від сприйняття її досконалою. Вона має вразливі місця й тому кожне нове дисертаційне дослідження, тим паче виконане в галузі цивільного права, представляє інтерес.

Формування цілей. Мета статті – дослідження тенденцій тлумачення вітчизняного законодавства про договір концесії як форми ДПП та аналіз підходів щодо обґрунтування науковцями його галузевої приналежності.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити взаємопов'язані завдання: 1) узагальнити функціональні можливості науки господарського права в розв'язанні проблемних питань реалізації договору концесії як форми ДПП; 2) прояснити сутність категорії «договір концесії в рамках ДПП»; 3) обґрунтувати висновок про наявність або відсутність у нашій країні передумов для формування господарсько-правових засад реалізації ДПП у порівнянні з цивільно-правовим підходом до регулювання договору концесії.

Об'єктом цього дослідження є сукупність суспільних відносин, що складаються в процесі формування договірної механізми реалізації ДПП.

Предметом дослідження є договірний механізм реалізації державно-приватного партнерства.

Виклад основного матеріалу. Перед Україною залишилися проблеми недостатнього інвестування та співфінансування в галузях промисловості, комунального сектора економіки, видобутку корисних копалин. Тому наукове опрацювання договірної механізми реалізації ДПП обумовлене станом дослідження процесів розвитку економіки сучасних країн та вивченням факторів активного поширення різноманітних механіз-

мів узасемодії держави та приватного капіталу з проєкцією на господарсько-правовий підхід сприйняття концесії.

Дійсно, за допомогою договірної механізми концесії як форми ДПП можна реалізувати цілеспрямовану систему заходів економіко-правового стимулювання відносин із використання об'єктів публічної власності на організаційно-майнових засадах, запропонованих як державою та владою адміністративно-територіальних одиниць, так і суб'єктами підприємницької діяльності.

Відомо, що економіко-правові засоби забезпечення ДПП стали популярним предметом вивчення в багатьох галузях знань. Науковці та інші фахівці в галузі права розглядають ДПП із різних предметних позицій визначення його природи.

У дисертаційному дослідженні Л.М. Гончарук обґрунтовує висновок, згідно з яким здійснення публічно-приватного партнерства, на якому базується регламентація концесійних відносин, не може бути повною мірою реалізоване в сучасних умовах із причин, які він бачить у галузевому підході до правового регулювання. Зокрема, автор критично висловлюється стосовно заурегульованості в Україні відносин концесії спеціальними законами та типовим договором концесії, які, на його переконання, фактично виключають можливість впливу сторін на формування договірних відносин концесії.

І навпаки, уважає автор, «...регулювання договору концесії в ЦК України з властивими йому засадами та приватно-правовими принципами (свободи договору, юридичної рівності учасників, добросовісності, розумності та справедливості тощо) могло б забезпечити збалансування інтересів учасників концесійних відносин, перетворити концесію в ефективну форму залучення приватного інвестора у фінансування розбудови вітчизняної економіки» [1, с. 177]. Тобто перевагу тут Л.М. Гончарук віддає саморегулюванню та засуджує заурегульованість.

За результатами дисертаційного дослідження Я.О. Золосєвої, концесійні договори у сфері надрокористування, представляють собою цивільно-правові договори [2, с. 12]. У цьому впевнена авторка й тому в дисертації виносить на захист відповідне положення.

Незважаючи на те, що в її дисертаційній роботі розглядалася тільки одна зі сфер застосування концесійних договорів – розвідка й розробка родовищ вуглеводнів, але дослідниця дотримується позиції, що майбутній Закон РФ про концесійні договори буде мати універсальний характер і поширюватися на регулювання концесійних відносин не тільки у сфері надрокористування, але й в інших сферах господарської діяльності, у тому числі у сфері комунального господарства, лісового, водного господарства, транспорту тощо [2, с. 178].

Уважаємо, у таких сподіваннях слід спиратися на наукове положення, згідно з яким, «якщо цивільно-договірне регулювання є формою саморегулювання, то основу господарсько-договірного регулювання становить саморегулювання (ґрунтується на принципі свободи договору...), яке доповнюється законодавчим нормуванням відносин, що набувають договірної форми (...у межах, визначених законом). Значення господарсько-договірного регулювання полягає в тому, що завдяки господарським договорам вводиться в дію комплекс правових засобів імперативного та диспозитивного характеру, спрямованих на досягнення оптимальних соціально-економічних результатів, що відповідають інтересам як сторін договору, так і суспільства в цілому» [3, с. 380].

Тому маємо звертати увагу, що правові умови зародження такої договірної форми партнерства як концесія, рівно як і її подальший розвиток, не може бути відірваним від стану розвитку підприємництва та економічних умов його функціонування саме в нашій країні. Але, здається, що вищевикладена пропозиція Л.М. Гончарука про регулювання договору концесії в ЦК України з властивими йому засадами та приватно-правовими принципами, не відповідає повною мірою потребам суспільного розвитку. Аргументи тут надає законодавець та доповнюють його науковці в науково-практичних коментарях до законодавця.

Відповідно до ч. 1 ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство» концесія визнається різновидом договірної форми державно-приватного партнерства [4, ст. 5]. Про цю договірну форму науковцям та фахівцям відомо чимало нехарактерних для цивільного договору ознак. Наприклад, статтею 14 Закону України «Про концесію» передбачена вимога про реєстрацію концесійних договорів. Договір, який підлягає державній реєстрації, породжує запланований її учасниками правовий результат тільки в рамках складного фактичного складу, тобто в сукупності з актом його (договору) державної реєстрації.

В.С. Мілаш визнала найпоширенішою формою державно-приватного партнерства господарський договір, що надає правове оформлення організаційно-господарським відносинам та органічно поєднує управлінську компоненту (за їхньою допомогою здійснюється «зовнішнє» управління у сфері господарювання) з організаційною компонентою (використання означених договірних форм у сфері господарювання націлене на організацію виробничої діяльності суб'єкта господарювання економічно найдоцільнішим, раціональним та екологічно безпечним засобом, який дозволяє забезпечити не тільки отримання прибутку, а й досягнення певних соціально-економічних результатів) [5, с.102].

Як приклад таких договорів авторка наводить угоду про умови користування нафтогазоносними надрами, угоду між органами державної влади (місцевого самоврядування) та спеціалізованим підприємством

щодо поводження з радіоактивними відходами, договір на вироблення та/або виконання житлово-комунальних послуг, договір на реалізацію інвестиційного проекту в спеціальних економічних зонах тощо.

Про поєднання управлінської компоненти з організаційною компонентою в межах договору концесії свідчить запровадження сучасної технології управління концесійним ДПП. Воно відбувається внаслідок спеціального регулювання відносин ДПП за участі у відносинах ДПП центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державно-приватного партнерства (ст. 22 закону про ДПП) [3, ст. 5], також низка актів уряду України [6; 7; 8; 9; 10; 11] містить вимоги до концесіонера, які не втисаються у зміст приватно-правових принципів (рафінованої свободи договору, юридичної рівності учасників), на яких наполягає Л.М. Гончарук.

Навпаки, складна природа договору концесії проявляється в тому, що держава виступає відразу у двох іпостасях – як сторона і як гарант дотримання всіх домовленостей за договором. Нічого подібного ніякий договір концесії в рамках концепції Цивільного кодексу надати не зможе.

Отже, якщо спиратися на систему наукових концепцій щодо правової природи концесійного договору як форми ДПП та розкривати його сутність як різновиду господарських договорів, то маємо звернути увагу на окремі спостереження науковців про «вектор» розвитку українського законодавства та критичні зауваження.

Скажімо, Д.В. Задихайло висвітлює вигоди розв'язання будь-яких правових проблем публічно-приватного партнерства з широких позицій та враховує багато факторів для збереження та розвитку державного сектора економіки, зокрема, в умовах мобілізаційного періоду, введення надзвичайного та воєнного стану. Тому він визнає слабку концептуальну та юридико-технічну сторону чинного Закону України «Про державно-приватне партнерство» [12, с.352].

Г.Л. Знаменський вивчив юридичний аспект державно-приватного партнерства з точки зору як концепції, так і практичного використання й дійшов висновку, що вигадка з прийняттям Закону про ДПП була марною. «Оскільки принципова правова основа для самого широкого партнерства, у тому числі державно-приватного, в Україні вже була створена набагато раніше в Господарському кодексі. Розробники законопроекту замість того, щоб поставити питання про більш повне використання регулюючого потенціалу цього Кодексу, вступили на сумнівний шлях винахідництва того, що вже було винайдено» [13].

Дійсно, важко визнати пропозицію Л.М. Гончарука своєчасною внаслідок відсутності в ній застережень та стримувань, які традиційно закладаються в договірний механізм реалізації ДПП. До застережень та

стримувань у договірному механізмі реалізації концесійної діяльності науковці відносять обтяження речового права на нерухоме майно концесіонера [14, с.9], дозвіл на заміну концесіонера як сторони в концесійному договорі шляхом уступки вимоги чи переведення боргу лише після введення в експлуатацію об'єкта концесії [15, с. 9], виконанням умов рамкових договорів ДПП у частині збереження заявленої стратегії досягнення більш високих економічних результатів ніж у разі виконання договірного обсягу державним партнером без залучення приватного та виконання домовленостей про узгодженість економічної стратегії приватного партнера з державною стратегією розвитку економіки в її окремих галузях тощо.

Можливість налаштування договірному механізму ДПП на потреби господарської практики потребує прояснення низки загальнотеоретичних питань визначення ролі господарського законодавства в регулюванні договірних відносин ДПП. Зокрема відносин організаційно-господарського та господарсько-виробничого характеру, які складають предмет ГК України.

О.В. Шаповалова пов'язує сучасні аналітико-правові проблеми створення ефективного договірному механізму реалізації ДПП із незавершеністю з'ясування змісту регулятивної динамічної функції господарського права.

Для сприяння розвитку концесійних відносин як таких, що відповідають інтересам суспільства й держави, є необхідним: чітко визначення компетенції органів державної влади в процесі отримання ними статусу концесіодавця та виявлення оптимального типу правового регулювання... відносин на умовах концесійного договору й угод, які йому передують, або супроводжують [16, с.62].

Отже, без переконливого обґрунтування глибокого змісту регулятивної динамічної функції цивільного права на перевагу господарського важко визнати, що потенціал ЦК України буде достатнім для відображення всієї багатоаспектності концесійно-договірних відносин, навіть у країнах ЄС, де договірні моделі управління державним майном зближуються й реалізація концесійного законодавства налічує більш ніж вікову історію, існують істотні відмінності в трактуванні поняття договору концесії та розумінні його правової природи.

Тому й оптимальний тип правового регулювання неможливо виявити назавжди. Він опосередковує баланс між свободою господарського договору про здійснення концесійної діяльності та економіко-правовими чинниками, які обмежують свободу в конкретних умовах економічного розвитку відносин у конкретному суспільстві.

Висновки. З результатів проаналізованих наукових досліджень, що визначають перспективу затребуваності договірному механізму ДПП в економічних умовах розбудови України, видно, що зазначене питання в українській юридичній науці активно вивчається. Водночас, виходячи із змісту концептуальних документів і суб'єктно-об'єктного складу догово-

рів у межах ДПП, а також характеру партнерства та сфер його здійснення, можна дійти висновку, що в нашій країні мають місце передумови для формування господарсько-правових засад реалізації ДПП. Інший (цивільно-правовий) підхід у сучасних умовах несе в собі низку ускладнень практичного характеру, бо він є усічений, як показало вивчення праць науковців про договір концесії.

Натомість суттєва зміна економічних умов розвитку України може затребувати й іншого (не господарсько-правового) підходу до регулювання концесійних відносин, а цивільно-правового або адміністративно-правового.

Використані джерела:

1. Гончарук Л. М. Договір концесії : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / Л. М. Гончарук. – К., 2012. – 215 с.

2. Золоева Я. О. Концессионные и иные договоры с иностранными инвесторами в области добычи полезных ископаемых : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 – гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право / Я. О. Золоева. – М., 2003. – 214 с.

3. Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов : [монографія] / В. С. Мілаш. – Х. : Видавець ФОП Вапнярчук Н. М., 2007. – 440 с.

4. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 1 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.

5. Мілаш В. С. Господарський договір – форма співпраці держави та бізнесу / В. С. Мілаш // Правові проблеми взаємодії держави і бізнесу : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Луганськ, 11–17 березня 2011 р.) / За загальн. редакц. О. В. Шаповалової. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. Даля. – 2011. – С. 102–106.

6. Порядок надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2011 р. № 81 // Офіційний вісник України. – 18.02.2011. – № 10. – Ст. 458.

7. Методика виявлення ризиків, пов'язаних із державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними : Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 р. № 232 // Офіційний вісник України. – 18 03 2011. – № 18. – Ст. 769.

8. Порядок надання державної підтримки здійсненню державно- приватного партнерства : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 р. № 279 // Офіційний вісник України. – 28.03.2011. – №21. – Ст. 882.

9. Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать Автономній Республіці Крим : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2011 р.

№ 384 // Офіційний вісник України. – 22 04 2011. – № 28. – Ст. 1168.

10. Порядок проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2011 р. № 384 // Офіційний вісник України. – 22. 04.2011. – № 28. – Ст. 1168.

11. Державна програма розвитку внутрішнього виробництва : Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2011р. № 1130 // Офіційний вісник України. – 14.11 2011. – № 86 – С. 9. – Ст. 3139.

12. Задихайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави : [монографія] / Д. В. Задихайло. – Х. : Юрайт». – 2012. – 456 с.

13. Знаменський Г. Л. Державно-приватне партнерство : український варіант / Г. Л. Знаменський // Юридичний вісник України. – 2009. – № 39 (743).

14. Пілігрим Г. С. Правове регулювання концесії : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право / Ганна Сергіївна Пілігрим. – Донецьк, 2011. – 20 с.

15. Макаренко А. В. Правове регулювання концесійно-договірних відносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право / Аліна Вікторівна Макаренко / К., 2015. – 17 с.

16. Шаповалова О. В. Правове забезпечення підтримки й розвитку господарювання : [монографія] / О. В. Шаповалова. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. – 280 с.

Терещенко С.В. Договор как основание реализации государственно-частного партнерства

Осуществлен анализ научных исследований концессионного договора и обоснована авторская позиция относительно хозяйственно-правового и гражданско-правового регулирования отношений, возникающих на его основании. Потенциал ГК Украины признается недостаточным для отображения всей многоаспектности концессионных договорных отношений.

Ключевые слова: *государственно-частное партнерство, хозяйственно-правовое регулирование, гражданско-правовое регулирование.*

Tereschenko S.V. The agreement basis for the implementation of state-private partnership

Problem setting. Article is devoted to the Legal providing of state-private partnership and problem of his popularization. The is dedicated to complex analysis and research of legal regulation of agreement relations. Concept and features of agreement relations are described herein. Much attention is given to the legal status of the above relations members. We analyzed problems concerning the formation of agreements on the unification of partners and on means to secure the conditions for the realization of their respective economic rights and interests

Analysis of resent researches and publications. The following scientists were engaged in research of the specified question: Znamensky G.L., Vinnbk O.M.,

Shapovalova O. V., Zadykhaylo D. D., Simson O. E., Shlykov D. V., Syrotyuk O.D., Makarenko A.V. and others.

Article's main body. General characteristics of economic and legal regulations mechanism of PPP relations in Ukraine are provided.

Particularities of realization of organizational commercial state authorities represented by its bodies regarding are analyzed. Content of concession agreement, peculiarities of its conclusion, modification and termination, including responsibility for its violation, are analyzed in the thesis.

Article's conclusion. Problems are clarified and solutions for the basic directions of improving the economic and legal regulation of public-private partnership are offered.

Key words: legal regulations mechanism, framework contract, economic legal personality, implementation of sides framework contract, economic legal personality, implementation of sides.

УДК 346.7 (477): 336.71

О.В. Шаповалова

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЇ

Проведено аналіз із правових питань формування та проведення державної політики щодо стимулювання інвестицій в інновації.

Узагальнено пропозиції вчених щодо поглиблення знань про створення правової бази державної підтримки інноваційної діяльності в Україні. Установлено причини неспішності її формування.

Розглянуто пропозиції з удосконалення законодавства, яке визначає основні види державної підтримки інноваційної діяльності, а також порядок її надання суб'єктам господарювання.

Ключові слова: економічний розвиток, державна політика України, інноваційна діяльність, державна підтримка, наукові дослідження, політичні ризики.

Постановка проблеми. Упровадження інноваційно-орієнтованого стратегічного курсу соціально-економічного розвитку країни, зазвичай, супроводжується економічними та правовими стимулами для інвесторів. Активність законодавчої та виконавчої влади тут підтверджено розробкою стратегічних документів, Концепцій, Законів, цільових програм, Постанов, Угод та інших формальних атрибутів, необхідних для реалізації зазначеної державної політики.

Намагання реалізувати прогресивну ідею стимулювання інвестицій в інновації є цілком зрозумілим для суспільства, адже інноваційна діяльність здійснюється для впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво й соціальну сферу. Ця форма включає в себе випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій; прогресивні міжгалузеві структурні зрушення; реалізацію довгострокових науково-технічних програм; фінансування фундаментальних досліджень для забезпечення якісних змін продуктивних сил; розробку та